

A DEÁK FERENC MEGYEI KÖNYVTÁR MOZGÓKÖNYVTÁRI SZOLGÁLTATÁSAI A PACSAI KISTÉRSÉGBEN 2008-BAN

Szakmai beszámoló

A mozgókönyvtári feladatellátást nyújtó szervezet:

Deák Ferenc Megyei Könyvtár
Igazgató: Kiss Gábor
Cím: 8900 Zalaegerszeg, Deák tér 6. Pf. 16.
Telefon: 92/311-341, 92/312-533
e-mail: kissg@dfmk.hu, shmargit@dfmk.hu

A tevékenység ellátásában közvetlenül 11 fő vesz részt, az intézmény vezetőjének irányításával. Alkalmanként az intézmény más munkatársai is bekapcsolódnak a munkavégzésbe.

A szolgáltatást megrendelő települések:

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a községi önkormányzatokkal, illetve a Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulással kötött *Ellátási szerződés* alapján biztosította a mozgókönyvtári szolgáltatást a nyilvános könyvtárat nem működtető községekben a pacsai kistérség 8 települése – Búcsúszentlászló, Nemessándorháza, Nemesszentandrás, Nemesrádó, Pölöske, Szentpéterúr, Zalaigrice, Zalaszentmihály – számára.

A felsorolt települések közül 2007-ben is végeztünk szolgáltatást Nemesszentandrás, Nemesrádó, Pölöske, Szentpéterúr, Zalaigrice, Zalaszentmihály települések számára, amelyek akkor még a Zalaegerszeg és Térsége Többcélú Társuláshoz tartoztak.

Búcsúszentlászló és Nemessándorháza 2007-ben még önállóan szerzeményezett; miután a települések képviselő-testületei kérték a helyi könyvtár törlését a nyilvános könyvtárak jegyzékéről, arról döntöttek, hogy a továbbiakban intézményünket bízzák meg a mozgókönyvtári feladatok ellátásával.

Az ellátási szerződés alapján ellátott feladatok:

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár a mozgókönyvtári ellátás keretében a következő feladatokat végezte el:

- Alapszolgáltatások:
  - dokumentumszolgáltatás
  - információszolgáltatás

- További szolgáltatások:
  - Szaktanácsadó tevékenység
  - Módszertani gondozás (állományrendezés, selejtezés, állomány-ellenőrzés)
  - Statisztikai adatszolgáltatás
  - Helyismereti információszolgáltatás
  - Közösségi szolgáltatások (rendezvények, programok, kiállítások szervezése)
  - Szakmai továbbképzések (tanfolyamok, szakmai napok)
  - Kiadványok készítése
  - Használóképzés (a könyvtárhasználat, számítógép és internet használat megtanítása)

A szolgáltatás finanszírozása:

A mozgókönyvtári szolgáltatások finanszírozása a Magyar Köztársaság 2008. évi költségvetéséről szóló 2007. évi CLXIX. Törvényben meghatározott 1.300.000 Ft mozgókönyvtári normatív támogatásból valósult meg.

A Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás döntése alapján a mozgókönyvtári normatíva 50 %-át az ellátandó települések arányában adta át a Deák Ferenc Megyei Könyvtárnak.

A költségek felhasználását részletesen a pénzügyi beszámoló tartalmazza. A rendelkezésünkre bocsátott pénzügyi keretet a Támogatási Szerződésnek megfelelően használtuk fel (dokumentum-beszerzés, működési költségek, felhalmozás, személyi költségek).

Az alábbi táblázat az intézményünknek átadott mozgókönyvtári normatíva keretösszegeket tartalmazza.

Mozgókönyvtári normatíva keretösszege (PACSA)		
	%	Ft
DFMK-nak átadott mozgókönyvtári normatíva	50,0%	5 200 000
ebből működési költség	40,0%	2 080 000
ebből dokumentum	60,0%	3 120 000
könyv		2 392 000
Hangzó, képi és elektronikus dokumentum		416 000
folyóirat		312 000

Az átadott összeg 40%-át működési és felhalmozási kiadásokra, rendezvények szervezésére, 60%-át állománygyarapításra használtuk fel. A táblázatból is jól látható, hogy **az átutalt 5.200.000 Ft mozgókönyvtári támogatásból 2.080.000 Ft-ot állt rendelkezésre működési (személyi, dologi) költségre, 3.120.000 Ft dokumentum-beszerzésre** (községenként átlag 390.000 Ft).

A rendelkezésre álló keretből összesen 1763 db dokumentumot (1.541 db könyvet, 4 db térképet, 26 db CD-t, 192 db DVD-t, 5 db elektronikus dokumentumot) vásároltunk

(községenkénti átlag 220 db dokumentum). **A beletárolt állomány** (könyv, DVD, CD) **értéke 2.756.153 Ft** volt. Ehhez hozzá kell tenni, hogy e dokumentumok bolti ára ennél magasabb, hiszen 10-30% kedvezmény kaptunk a szállítóktól. A könyveket a közbeszerzési eljárást megnyerő Könyvtárellátó Nonprofit KFT-től szereztük be, minden könyvet 28% kedvezménnyel tudtunk megvásárolni. Az audiovizuális dokumentumokat különböző cégektől (XPRESS, Alexandra, Bookline, MOKÉP) vásároltuk, a kedvezmény mértéke változó volt.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár beletárolt mozgókönyvtári állománya (PACSA)	
Dokumentumtípus	Tárgyévben leltárba vett állomány
Könyv	1541
Kartográfiai dokumentum	4
Hangdokumentum (CD)	26
Képdokumentum (DVD)	192
Összesen:	1763
Állománygyarapítás értéke	2 756 153 Ft

A beletárolt dokumentumok mellett valamennyi települési szolgáltató-hely számára folyóiratokat is rendeltünk. Saját kéréseiket és a folyóiratok értékét figyelembe véve 6-13 féle színes lap járt a falvakba. **Az előfizetett lapok értéke 2008-ban összesen 373.406 Ft** volt.

Összességében a **dokumentum-beszerzésre 3.129.559 Ft-ot** (a tervezettnél 9.559 Ft-tal többet) **fordítottunk**.

Dokumentum- és információszolgáltatás:

A dokumentumokat **letéti ellátás** formájában biztosítottuk a mozgókönyvtári szolgáltatást megrendelő 16 községi *szolgáltató hely* számára. Célunk, hogy a friss, aktuális, helyi igényeknek megfelelő dokumentumok hozzáférhetőek legyenek a kistelepüléseken; a kedvezményes és szakszerű dokumentumvásárlás útján olcsóbbá és gazdagabbá váljon az állománygyarapítás.

Az egész évben szerződésben álló településekre 6 alkalommal szállítottunk könyveket, az új belépők esetében időarányosan történtek meg a szállítások.

A letétbe adott dokumentumok kisebb hányada tartós letét, a többi cseréletét formájában került a községekbe. Tartalmi szempontból elsősorban romantikus regényekkel, kalandregényekkel, mesékkel, ismeretterjesztő képeskönyvekkel növeltük a szolgáltató helyeken a könyvkínálatot, de kézikönyveket, lexikonokat, szótárakat, színpatszövegeket, kötelező olvasmányokat és elemzéseiket, helyismereti irodalmat is juttattunk a településekre.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár letétbe adott mozgókönyvtári és saját állománya
Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulás települései

Sorszám	Település	Mozgókönyvtári állományból 2008-ban forgalmazott dokumentum				Saját állományból átadott dokumentumok 2008-ban	2008-ban összesen forgalmazott dokumentum (mozgókönyvtári állomány + saját állomány)	Letétben 2008 előtti kint lévő dokumentumok	Összesen forgalmazott dokumentum 2008-ban kiadott mozgókönyvtári+saját+korábbi letét
		Könyv+ térkép	DVD	CD	Összesen:				
1.	Búcsúszentlászló	166	110	25	301	9	310		310
2.	Nemesrádó	183	88	15	286	5	291	434	725
3.	Nemessándorháza	170	137	30	337	12	349		349
4.	Nemesszentandrás	189	144	35	368	6	374	181	555
5.	Pölöske	200	126	16	342	17	359	185	544
6.	Szentpéterúr	183	164	10	357	8	365	192	557
7.	Zalaigrice	175	85	25	285		285	443	728
8.	Zalaszentmihály	186	85	15	286	9	295	187	482
Összesen		1452	939	171	2562	66	2628	1622	4250

CD-t, DVD-t igény szerint szállítottunk a településekre. Egy alkalommal 20-20 db-ot kaptak 1 hónapos határidőre. E dokumentumfajták egyre népszerűbbek a településeken. A szolgáltató helyek könyvtárosai továbbították az olvasók helyi igényeit is. Azokat a dokumentumokat, amelyeket a mozgókönyvtári állományból nem tudtunk kiadni, a megyei könyvtár saját állományából biztosítottuk **könyvtárközi kölcsönzés** formájában.

2008-ban összesen 2.628 db dokumentumot forgalmaztunk a 8 településre (átlag 328 db), ebből 1.452 db mozgókönyvtári normatívából vásárolt könyvet, 66 db saját állományból kiadott könyvet, 939 DVD-t, és 171 CD-t. 2007-ben a 6 településre (Nemesszentandrás, Nemesrádó, Pölöske, Szentpéterúr Zalaigrice, Zalaszentmihály) kiadott könyvekkel együtt összesen 4.250 db letétbe adott dokumentum volt a szerződésben álló falvainkban december 31-én.

Ezen kívül valamennyi településen van még községi tulajdonú állomány is.

Az újonnan vásárolt könyvek közül 93 db-ot még nem juttattunk ki a községekbe, ezeket decemberben vásároltuk, és 2009. januárjában fogjuk kiszállítani.

A dokumentumok **egységes nyilvántartásba kerültek a TEXTLIB integrált rendszerben**. A rögzített dokumentumok **az online katalógusban az interneten keresztül visszakereshetők**: <http://katalogus.dfmk.hu:8080/> . Információk állnak rendelkezésre arról is, hogy egy adott községi szolgáltató helyen milyen dokumentumok találhatóak, illetve, hogy egy adott dokumentum hol van letétben.

A községek számára időszak kiadványokat (képes hetilapokat, folyóiratokat) is rendeltünk a Könyvtárellátó Nonprofit KFT-től, illetve a Magyar Posta ZRT-től. Az egyes településekre érkező időszak kiadványok száma függött a községek által választott lap áráról. A szállító cég közvetlenül a településekre juttatta el az egyes lapszámokat, és a szolgáltató helyek könyvtárosai kardexlapon tartották nyilván, amelyhez a nyomtatványt mi biztosítottunk.

Sorszám	Település	Megrendelt időszaki kiadványok száma
1.	Búcsúszentlászló	9
2.	Nemesrádó	8
3.	Nemessándorháza	10
4.	Nemesszentandrás	10
5.	Pölöske	12
6.	Szentpéterúr	11
7.	Zalaigrice	10
8.	Zalaszentmihály	11

Intézményünk honlapján **folyamatosan frissítettük a mozgókönyvtári ellátás weboldalát**. Elérhetősége: <http://www.dfmk.hu/mozgokonyvtar/index.htm>

A mozgókönyvtári honlapon megtekinthető a szolgáltató helyek letéti könyvállománya, a rendelkezésre álló DVD-k, CD-k, folyóiratok jegyzéke. Elérhetővé tettük a szerződések, beszámolók szövegét. A „dokumentumok” menüpont alatt megtalálhatók a különböző mozgókönyvtári nyilvántartó lapok és a kölcsönzési adminisztráció nyomtatványai is. A

képanyagok között valamennyi könyvtári szolgáltató helyről található képek, nyomon követhetők a könyvtárak felújításai és a rendezvények is. A mozgókönyvtári szolgáltatás weboldaláról linkeléssel eljuthatunk a községek, illetve a többcélú társulások honlapjára is.

2008 áprilisában **tájékoztató hírlevelet indítottunk útjára**, amelynek elsőszámú címzettjei azoknak a településeknek az önkormányzatai és könyvtári szolgáltató helyei, amelyek a Deák Ferenc Megyei Könyvtártól rendelték meg a mozgókönyvtári szolgáltatást, valamint a kistérségi irodák. 2008-ban összesen 4 hírlevelet jelentettünk meg. Az 1. számot postán küldtük el az érintetteknek. A további számokat e-mailben juttattuk el az érintetteknek, de közzétettük a honlapunkon is.

Egyéb szolgáltatások:

Intézményünk munkatársai **rendszeres kapcsolatot tartottak** a Pacsa és Térsége Többcélú Kistérségi Társulással, a települések önkormányzataival és a szolgáltató helyek könyvtárosaival. A helyszíni látogatások során segítették a helyi állomány rendben tartását.

Nemessándorházán 650, Nemesszentandráson 150 elrongyolódott és elavult könyveket selejteztünk ki, és helyreállítottuk a könyvtári rendet. A felhasználók tájékozódását új feliratok segítik. A következő évben Pölöskén és Zalaigrícén tervezünk hasonló munkálatokat.

Kiemelt feladatnak tekintjük, hogy a falvak könyvtári személyzete váljon alkalmassá könyvtárosi feladatainak ellátásához. Ennek érdekében nagy gondot fordítottunk a szakmai továbbképzésükre. A helyszíni látogatások is lehetőséget adnak arra, hogy a megyei könyvtár munkatársai szakmai tanácsokat adjanak a községi könyvtárosoknak. Ezen kívül május 19-én **szakmai továbbképzést szerveztünk** a Deák Ferenc Megyei Könyvtárban, ahol 4 témában előadást hallgattak, de lehetőséget biztosítottunk ahhoz is, hogy a szolgáltató helyek könyvtárosai megismerkedhessenek egymással és kötetlen beszélgetés formájában útmutatást kaptak a munkájuk ellátásához.

Májusban Pölöskén **internet-használói tanfolyamot tartottunk**, amelyen 6 fő vett részt. Célunk az volt, hogy a lakosság azon rétegei is megtanulják a számítógép használatát, az elektronikus levelezés és az információkeresés, az elektronikus ügyintézés legalapvetőbb ismereteit, akik eddig nem (vagy nagyon keveset) használtak számítógépet. A 20 órás tanfolyam a lakosság számára ingyenes volt. Az oktatást Kustán László és Sebestyén Horváth Margit végezte. A kurzus sikeressége megerősít bennünket abban, hogy 2009-ben is folytassuk a tanfolyamok szervezését.

A év első felében **begyűjtöttük a mozgókönyvtári szolgáltató helyek statisztikai adatait**. A legfontosabb mutatókat saját kiadványunkban megjelentettük és közzétettük a honlapunkon is.

Biztosítottuk minden szolgáltatást megrendelő település számára a helyi kölcsönzéshez és a forgalmi adatok méréséhez szükséges **nyomtatványokat**.

Minden szolgáltató helyre eljuttattuk a Deák Ferenc Megyei Könyvtár kiadásában megjelenő **kiadványokat**, így a *Zalai könyvtári levelező* című szakmai folyóiratot és a *Zala megye településeinek ellátása* című statisztikai kiadványt.

A Deák Ferenc Megyei Könyvtár is részt vett a pacsai kistérségben a Közkincs-Kerekasztal programban. Szeptember 13-án a Nagykapornakon tartott alakuló ülésen intézményünk a könyvtárak kistérségi szolgáltatásait mutatta be vetített képernyővel előadás keretében.

A kistérség területén - az Ünnepi Könyvhét és a Zalai Gyermekkönyvhetek programjához kapcsolódva - **rendezvényeket is szerveztünk**. A programok szervezésekor együttműködtünk a helyi iskolákkal is.

Április 11-én a Költészet napja alkalmából József Attiláról vetítéssel egybekötött rendezvény irodalomóra kerül sor a zalaszentmihályi könyvtári szolgáltató helyen az iskolában. A műsorban közreműködött: dr. Marótiné Diószegi Erzsébet és Sebestyén Horváth Margit.

Május 28-án az Országos Gyermekkönyvnapok alkalmából Bosnyák Viktória Budapesten élő író, műfordító, lektor Búcsúszentlászlón találkozott gyermekolvasóival. A gyerekek játékos formában és filmvetítéssel egybekötve ismerhették meg eddig megjelent köteteit: Tündérboszorkány, Klott Gatyá ne fárasz, Amikor kivirágzik a fánk fánk, A sirály az király? Analfa visszatér.

December 12-én Zalaszentmihályon került sor az első kistérségi szavalóverseny megrendezésére, ahol a zsűri munkájában vettünk részt. Reméljük folytatódik a hagyomány és a következő években is megrendezésre kerül ez a program.

2008-ban is **folymatosan kerestük a pályázati lehetőségeket** és erről értesítettük a Pacsa és Térsége Többcélú Társulást, illetve a fenntartó önkormányzatokat is. A Deák Ferenc Megyei Könyvtár benyújtott európai uniós pályázatainak sikeressége esetén a mozgókönyvtári szolgáltatás feltételeit is javíthatjuk majd.

Kiegészítő megjegyzések:

Az előző évi beszámoló óta a feladat ellátásával kapcsolatban panasz nem merült fel.

A szöveges beszámoló nem tartalmazza a szolgáltató helyek forgalmi adatait (beiratkozott olvasók száma, kölcsönzés, helyben használat) a nyitva tartással, informatikai ellátottsággal, személyzettel kapcsolatos adatokat. A statisztikai adatok begyűjtése még folyamatban van, így ezeket később tudjuk szolgáltatni.

Javasoljuk, hogy 2009-ben a 4. negyedévi normatíva átutalása december elején történjen meg, egyrészt a pénzügyi év zárása miatt, másrészt a célszerű felhasználás érdekében.

A 2009. (illetve a 2010.) évi normatíva felhasználásával kapcsolatban kérjük betervezni a települési önkormányzatok részéről a TEXTLIB integrált rendszer kistérségi modul helyi munkaállomás programjának megvásárlását, amely a helyi katalógus működését és az elektronikus kölcsönzés bevezetését teszi lehetővé a könyvtári szolgáltató helyeken. Költsége: 80.000 Ft+ ÁFA.

2009-ben szeretnénk elkezdni a községi saját állományok elektronikus katalógusba való felvitelét, amelynek célja, hogy egységes adatbázisba kerüljön és bárhol visszakereshető legyen a térségben megtalálható valamennyi könyv és más dokumentumok. Remélhetőleg 2010 végéig elindulhat a szolgáltató helyeken a számítógépes kölcsönzés is.

Mivel a településekkel határozatlan idejű szerződést kötöttünk, és módosítási igény nem merült fel, nem kellett megújítani a szerződéseket a 2009. évre. Így ebben az évben Pacsa és Térsége Többcélú Társulás települései közül 8 szolgáltató-hely számára végezzük az ellátást.

A legtöbb településen a könyvtárak működési körülményei jók. A helyiségek alkalmasak könyvtári célra, van elég ülőhely, a nyomtatott könyvtári állomány mellett számítógép és internet is biztosított. Néhány településen azonban javítani kell a jelenlegi körülményeken.

Nemesrádón az állomány állagmegóvása és az internet szolgáltatás elindítása érdekében szükségesnek látjuk a könyvtár átköltöztetését a fűtetlen dohos helyiségből az önkormányzat épületébe, a nagyterembe. A munka lebonyolításában intézményünk is részt vállal.

Pölöskén a könyvtár a közösségi ház épületében található, ahol a művelődési ház, a teleház és az önkormányzat is működik. Itt a nagy zsúfoltságot meg kellene megszüntetni, amely egyrészt az állomány selejtezésével megoldható, viszont szükséges a helyiség megnövelése is. Ezért javasoljuk, hogy egy önkormányzati irodahelyiséget csatoljanak a könyvtárhoz.

Búcsúszentlászlón a könyvtárat a faluházban egy kicsi szobába helyezték el, ahol az olvasók számára ülőhelyet és számítógép-használatot nem is tudnak biztosítani, nincs hely az állomány bővülésére. Ezért célszerű lenne egy nagyobb terembe költöztetni az állományt, amelynek egyik lehetősége a teleház helyisége, ahol a kétféle szolgáltatás kiegészíthetné egymást, és olyan közösségi tér lehetne, ahol mindenféle információhoz hozzá lehet jutni, és a helyben olvasás is biztosított.

Szentpéterúron további számítógépekre és az internet elérés biztosítására lenne szükség.

Nemessándorházán, Nemesszentandrason, Zalaigricén, Zalaszentmihályon jelenleg rendezettek a körülmények. 2008-ban újították fel a helyiséget Nemessándorházán, és Zalaigice könyvtára is 2008 végén költözött egy nagyobb terembe. Itt további technikai fejlesztés szükséges.

Zalaegerszeg, 2009. január 29.

Sebestyénné Horváth Margit
hálózatgondozó könyvtáros

Kiss Gábor
igazgató